

Егейски цивилизации

[Линеар Б](#) е разкодиран от учените, но [Линеар А](#) е все още загадка.

Егейската цивилизация или по-точно **Егейските цивилизации** е общо наименование на група цивилизации и култури от [бронзовата епоха](#) в годините 3000-1000 г. пр.н.е. Името идва от района като център около който са разположени - [Егейско море](#) и включва тези на [Егейските острови](#), [Крит](#), [континентална Гърция](#) и [Мала Азия \(Анадола\)](#). До преди обогатяването на знанията за народите и културите изградили тези цивилизации, се е използвал термина [критско-минойска цивилизация](#), който съвсем не е точен, както хронологически, тъй и географски защото покрива само част от арела на тази/тези цивилизации. Цивилизациите и културите включвани в понятието егейска цивилизация нямат общ произход, а напротив някои от тях са арийски, други - семитски, а трети по всяка вероятност дело на изчезнали етнически общности от типа днес на [баските](#) (виж [Линеар А](#)).

Откриване на цивилизацията на Егейско море

Първите пионери на археологическите разкопки в района са [Хайнрих Шлиман](#) в [Микена](#) (1876) и [Артър Евънс](#) в [Крит](#) (от 1899). Най-известната археологическа култура от този период е [Минойската](#) в Крит и [Микенската](#), откъдето последната получава и своето име, но има и няколко местни култури и по-специално [Цикладската](#) и [Еладската](#).

Егейската цивилизация е тясно свързана и обусловена от развитието на корабоплаването в района. Установяването на търговски и дипломатически контакти с цивилизациите на Древния Изток води и до появата на оригинална писмена форма. За Крит и континенталната част на Гърция през този етап от развитието на човешката дейност се обособяват няколко последователни периоди на развитие, като в Крит по това време е живяло негръцко население, а държавност е създадена на острова по-рано, отколкото в Гърция и на Балканите, където основите са културата засега се смята,

че са положени в края на III хилядолетие пр.н.е., т.е. след [ахейското](#) нахлуване от север към Древна Гърция.

Периодизация

1. Минойска цивилизация (Крит):

1а. Ранноминойският период (XXX-XXIII век пр.н.е.) се характеризира с преобладаваща доминация на племенните отношения и с началото на обработването на металите и развитието на занаятите и корабоплаването, като аграрните отношения са на относително високо равнище.

1б. Средноминойският период (XXII-XVIII век пр.н.е.) е известен като периода на "старите" или още и "ранните" дворци на остров Крит. Поява на [Линеар А](#).

1в. Късноминойският период (XVII-XII век пр.н.е.) е времето на разцвета на минойската цивилизация на остров Крит, като местната общност се обединява в морски съюз под [егидата](#) на цар [Минос](#). По това време остров Крит е център на търговската дейност в Егейско море и не само, като монументалните архитектурни конструкции са в разцвета си ("новите" дворци в Кносос, Малия, Феста). Съществуват активни контакти с древните народи от Източна Европа. Природно бедствие в средата на XV век пр.н.е. става причина за упадък на Минойската цивилизация, като се смята че това природно бедствие проправя пътя за завладяването на Крит от ахейците.

1. Еладска цивилизация (Континентална Гърция):

2а. Ранноеладски период (XXX-XXI век пр.н.е.). Господство на родовоплеменните отношения сред населението с поява на първите големи селища и протодворцови комплекси.

2б. Средноеладски период (XX-XVII век пр.н.е.) Пристигане в южната част на Балканския полуостров на първата вълна прагръцко население - ахейците, което води до снижаване на нивото на социално-икономическото развитие на Древна Гърция в някои области на обществените отношения. Начало на разложение на родово-племенните отношения сред ахейците.

2в. Късноеладски период (XVI-XII век пр.н.е.) или [микенска цивилизация](#). Появата на центровете на Микена, Тиринт, Пилос, Тива и т.н., като ахейците завладяват и остров Крит, унищожавайки остатъците от Минойската цивилизация. През XII век пр.н.е. в Древна Гърция нахлува нова племенна група от север - [дорийците](#), което води до гибелта на микенската цивилизация и е начало на т.нар. [гръцки тъмни векове](#) като следващ исторически период.

В този период в Западна Анатолия в (3000 - 2000 г. пр.н.е.) започва да се създава т.нар. [западноанатолийска цивилизация](#), като за регионална представителна форми на егейската

цивилизация се счита още и Солунската древномакедонска цивилизация. Хронологично и тези две цивилизации възникват, развиват се и загиват в съответствие с периодизацията на минойската и микенската, което е явен знак за общата им детерминираност и взаимовръзки в онези времена.

Археологическите данни засега са установили сигурно, че около 2300 г. пр.н.е. в Пелопонес и Северозападна Мала Азия е имало враждебно нахлуване, което се вижда от следите от огън и разрушаване на селищата в тези райони. Следващото, вероятно индо-европейско нахлуване, е към 2000-1800 г. пр.н.е., което променя изцяло материалната, а вероятно и духовната култура на Континентална Древна Гърция, Троя и на някои от Егейските острови. Тези нахлувания не засягат Крит, който е непокътнат от нашествениците и там продължава развитието си Минойската цивилизация. В годините 2000-1800 г. пр.н.е. на острова влиза в употреба йероглифното писмо, а от 1600 г. пр.н.е. - [Линеар А](#).

Средната бронзова епоха (2000-1500 г. пр.н.е.) е периодът на най-голямата консолидация на цивилизацията в Егейско море, което е видно от единството на материалната култура: керамика, метални изделия и т.н. Около 1600 г. пр.н.е. от север нахлуват нови племена в континенталната част на Гърция (вероятно ахейците), които са изобразявани на керамиката от този период като воители използващи колесници. По това време се оформят центровете на Микена, Тиринт, Орoмена.

Вероятно някъде около 1470 г. пр.н.е. центърът на Егейската цивилизация на остров Крит е засегнат от вулканичното изригване на [Санторини](#), след което в Крит се появяват следи от ахейците (микенската култура), а критското население добива нов културен облик и писменост - [Линеар Б](#).

От 1220 г. пр.н.е. Егейската цивилизация преживява дълбока вътрешна криза, която съпътства нахлуването на [дорийците](#) и т.нар. "[морски народи](#)" (сред които най-известни са знаменитите [филистимци](#) от [Библията](#) (пленьвали многократно от своите противници [ковчега на завета](#)), по които носи името си и страната - [Палестина](#)), което води до гибелта на древната цивилизация в акваторията на Егейско море.

Източник:

<http://bg.wikipedia.org/wiki/>